

БЕЗПЕКА МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В УМОВАХ КОНФЛІКТІВ:

De possibili et impossibili

Кафедра медичного права

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
м. Львів, Україна

В Україні вже не один місяць дебатуються необхідність прийняття чи-то Військово-медичної, чи-то Воєнно-медичної доктрини, при чинній Воєнній доктрині України, затвердженій Указом Президента України від 15 червня 2004 р. № 648 (в ред. від 8 червня 2012 р. № 390/2012). У Верховній Раді України зареєстровано Проект Постанови про проведення парламентських слухань на тему "Про військово-медичну доктрину України" (20 травня 2015 р.), ініціатором яких є Комітет Верховної Ради з питань охорони здоров'я.

Сьогодні розроблено два ключові проекти військово-медичної доктрини, один з яких підготовлений Комітетом Верховної Ради з питань охорони здоров'я (далі – ВМД 1), а інший – Національною академією медичних наук України спільно з силовими відомствами (далі – ВМД 2).

Під ВМД 1 розуміється система поглядів щодо організації забезпечення і збереження життя і здоров'я громадян України, метою якої є запобігання та мінімізація людських втрат, захист і збереження життя та здоров'я цивільних і військових громадян. ВМД 2 — це система поглядів, науково обґрунтованих принципів і єдиних організаційних вимог щодо порядку медичного забезпечення як у військовий, так і в мирний час, але у надзвичайних ситуаціях. Мета — об'єднання зусиль та забезпечення взаємодії всіх медичних служб.

Аналіз положення обидвох проектів дає підстави твердити, що з-поміж завдань жодної з цих ВМД немає дуже важливої складової — медичного нейтралітету, під яким розуміють певну соціальну домовленість, яка зобов'язує суспільство захищати медичних працівників як у час війни, та і в мирний час, та зобов'язує медичний персонал надавати медичну допомогу усім, незалежно від релігії, раси, етнічного походження, політичних уподобань чи інших ознак. Саме ця концепція забезпечує безпеку обох суб'єктів — медичного працівника при виконанні професійних обов'язків і пацієнта.

Міжнародне співтовариство, з огляду на події на світовій мапі, знову акцентує увагу на проблематиці медичного нейтралітету. Одним з нових засадничих рішень є міжнародний документ «Здоров'я населення світу і зовнішня політика», ухвалений Генеральною Асамблеєю ООН від 11.12.2014 р. У цьому документі ООН наполегливо закликає держав-членів розробити ефективні превентивні заходи для покращення і посилення безпеки і захисту медичних працівників і заохочення поваги до їхніх кодексів професійної етики.

Відтак, будемо сподіватись, що тематика медичного нейтралітету, а, отже, праволюдина концепція, знайде своє відображення у Військово-медичній доктрині України, можливим стане як ухвалення системного комплексного акта з уніфікованою державницькою позицією у стислі строки, так і врахування аксіомних положень безпеки, а неможливим — посягання на безпеку держави та безпеку людини.